

(Az ősi szóképek, több jelentésoddallal is bírtak)

Magna Hungária ismert léte mellé, Bendefy László közel 100 éve felfedezte a kaukázusi Kummagaria őshazát. Hajdani egyetemes kulturális dominanciánk okán, továbbiakkal is bővül a kör!

Teljességgel tudománytalan összefüggési láncolat nyomába indulunk, amikor a XIX. sz-i tudós, Horvát István munkásságára hagyatkozunk. Az Országos Széchenyi Könyvtár első „őreként” olyan történelmi adatokat bányászott ugyanis elő, melyek miatt az utána szárba szökő finnugor irányzat képviselői, őt, elhallgattatási céllal őrültknek bélyegezték meg. Így hajdani ismeretei máig kimaradtak a vizsgálati körből. Szerencsére Isten malmai őrülnnek, körütekintésre késztetve a szemérmes történettudományt. A nemzeti ébredés folyamatához forrásul ajánlom Horvát István most 2018-ban újra kiadásra került Jászok c. művét.[2] Ebben ugyanis ókori, középkori meg újkori írók adatai által igazolja, hogy a magyarok Jász néptörzsének egyik őshulláma, már az I. sz-ban megtelepedett itt Pannoniában. Sőt, a középkori, magyarországi Jászokat az ókori kánaáni kapcsolat miatt nevezték a királyi okleveleinkben Philistaeusoknak. Bizony váratlan a végkifejlet, miszerint Jászaink egy ősa Filiszteus néven, a szentföldi őskultúra aktív részese volt. Számunkra mindez újdonság, holott a középkori írók nagy része tisztában lehetett e ténnyel, ha az okleveleken kívül az első magyar bibliafordítók is Jásznak írták, fordították le a kánaáni Filiszteusok nevét.

Mikoviny S. 1731-es Jászság térképének (Mappa Districtus Iazicum et Philisteorum) címkerete Ilyen nagy ívű - térben és időben is jócskán eltérő - történelmi adatok egybevetése, pillanatnyilag még a tudomány berkein kívül eső próbálkozás. Hatalmi érdekeket sértő volta miatt, beemelését nem is igen erőltetik. Az igazságkeresők számára viszont halovány irányfényt jelent, az i.e. II.sz-ban munkálkodott római Cato - Horvát István által fenntartott - mondandója. Cato, Töredékeiben - a nálánál is jóval korábbi írókra hivatkozva - említette az özönvíz utáni földi állapotok szkíta kulturális egységességét![3] Krónikáink szerint mi szkíta-utód nép lévén, a jogos örökös fokozott érdeklődésével kell fordulnunk az emberiség ezen egységes szkíta kulturális alapjai felé.

A felszínre kerülő hihetetlen adatokkal kapcsolatban, magam is hitetlenségre bíztatok mindenkit! Hitetlenséget várok el, az egyezések áradatának véletlennel való tudományos megokolása ellen!!!

Térjünk a Géza név eredetére!

Géza: régi, de gyakori magyar név. Első ismert viselője nálunk Géza fejedelem volt.

Hangtani változatai:

Régi krónikáinkban Geyza, Geisa és Geicha, de máshol Geythsa, Geisce, Geche, Gyesse, Jesse, Yesse, formájú. Pénzein Geuca, VII. Gergely pápánál Geuza, Geusa, a németeknél, lengyeleknél stb. Joas, Jojas, Joitsco, Gouz, Govizo, Gizo, Guizo stb. alakban szerepelt.[4]

(Géza ≈ Győző)

A Géza név, a mai hivatalos álláspont szerint régi török méltóságnévből származik. XIX. sz-i nyelvtudósaink viszont a Győző hangtani változatának tartották.[5] E Győző változat már biztatóbb számunkra archaikus jellegű beszédessége miatt.

(Győző ≈ Jesu)

A Győző/ Győztes jelentésoldal ismeretében felvetődik a kérdés, hogy Géza fejedelmünk nevének YESSE és JESSE^[6] formája talán a szintén győztes jelentésű Jézus név arameus JESSE változatát adja ki?^[7] Vajon Géza fejedelmünk, Jézus Urunk nevének egy változatát viselte volna Győző/Győztes értelemben? Avagy véletlen az alaki egyezés?

Alaposabban utánajárva igazolódik a Géza = Győző = Jesse = Jézus azonosság, hiszen a Jézus névnek hajdan szintén a győztes jelentésoldala domborodott ki. Ugyanis csak mára ment feledésbe, hogy a görög JÉZUS név héber JESHUA alakja, azonos a zsidók győzelmeit megtestesítő JOSHUA (nálunk JOZSUÉ) honszerző vezér nevével! Ezt több régi szál is bizonyítja.^[8] A Győző = Jézus = Jozsué nevek azonossága által válik érthetővé, hogy miért Jézus végső Győzteségét emeli ki a Bibliai Lexikon is: „bízatosok, mert legyőztem a világot”

(Győző ≈ Jesu ≈ Jisz)

Továbbá, az ősnyelvi közös alapok miatt e jelentéskörbe vonható még magának Izrael/ Jiszroél ország névadójának, Jákob patriarchának Istentől kapott Jiszrael neve is, hiszen ebben is a Győztes jelentés lappang.^[9] Vagyis idáig héber nyelvi közegekből látszik jönni a Géza/ Győző név, de a szálak még korábbra nyúlnak!

(Győző ≈ Géza ≈ Ghazi)

Ugyanis, a Győző/ Géza/ Jesse/ Jesus/ Jozsue/ Jiszroél névkör „győztes” jelentésoldalának ismeretében, mellé állíthatók a hangalakra és jelentésánál is szinte pontos megfelelőt adó arab GHAZA és GHAZI = győző jelentésű szavak.^[10] (Hangtani okokból magának a Jász népnévnek is volt Gaz változata.)

Rögzítsük még: az ősi szóképi jellegnek megfelelően, ha két szó között az alaki egyezésen túl a jelentésben csak apró módosulat adódik, (szinonimák) szintén nyelvi rokonságukról beszélhetünk. Itt jön a lényeg! Ez esetben ugyanis az arab GHAZA = magyar GÉZA/ GYŐZŐ mellé állítható még a kánaáni GAZA = Erős (város) neve is!^[11] (Kétségtelen a közös logikai eredet, hiszen a győztes egyben erős is volt.)

Ezáltal Géza/ Győző/ Jesse/ Jesus/ Jozsue/ Jiszroél/ Ghaza/ Gaza nevek eredetszála a biblikus kor kezdeti szakaszához vezetve, megdöntik a héber származás elméletét. Hiszen a szóban forgó GAZA, az Ábrahám bejövetelkor már a Kánaánban honos, nagy városokkal és a fémgyártás monopóliumával bíró Jász-Filiszteus-Gazaeusok^[12] egyik erődített városa volt. Vagyis rokonításunkat, a fellelhető nyelvfejlődési kapcsolat és a közös kánaáni kultúrgyökerek is megerősítik. Az átvétel irányát valószínűsíti, hogy: „Es az Philistéusoc tartományában soc ideig lakéc Ábrahá mint jövevény.”^[13]

(Jesu ≈ Jász ≈ Gaz)

E ponton már körbeérnek a történelmi szálak!

Hiszen a kánaáni Gazaeus-Filiszteusok, a nagy idő különbség ellenére is történelmi eredetazonosságban állnak a címben említett Jászokkal! (Annak ellenére, hogy a Filiszteusokat sémita, a Jászokat meg iráni, alán származásúnak tartják, nem számolva a korábbi elvándorlási hullámok lehetőségével.) Ókori kánaáni áruk miatt lettek a középkori Jászok, királyi okleveleinkben PHILISTAEUS néven említve!!!^[14] Továbbá!!! E helyzet fordítottjaként, az első magyar nyelvű Bibliákban a kánaáni Filiszteusokat Jásznak fordították le!!!^[15] Ezt Horvát István után, egy XIX. sz.-i akadémikus is megírta. Egybevethetőségüket igazolja, hogy a JÁSZ névnek is volt a GAZ/ GYASZ változata.

(Jász = íjász)

A szokatlan összefüggések elfogadhatóvá tételére ismét fel kell említenünk, hogy a Jászok egy másik korai hulláma IAS néven már az I. században itt élt a kárpát-medencei Respublica Iasorum-ban.^[16] A Duna jobboldalán a latin betűkkel jegyzett IASSII a balon pedig a görögbetűs IAZYGES, de csak ez utóbbi maradt meg a történelmi emlékezetben. (Nálunk a középkorban a jászokra is használva volt-maradt.)

IASSII népnév Ortelius (XVI.sz.): Germania veteris érképén, Pannonia Superiorban

A Jászok ókori felbukkanásának talányához Horvát István ad kulcsot.

Tudnunk kell, hogy az archaikus népnevek az etnikai különbözőség helyett életmódbeli sajátosságokat jeleztek.

(Beszédeség) Innen tekintve válik lényegessé, hogy a középkori Jászok eredetileg ÍJÁSZOK voltak, vagyis kultikus fegyverükről kapták a nevüket. Nyelvi analógiákban éltek,

„nyilasban” mérték a földet, és a királynak „nyilas” jövedelmeket fizettek.

Nos, Horvát István az ókori pannóniai IAS-Jászokról, és a kánaáni Filiszteus-Jászokról is kimutatta az íjról való névvételt. Bár a pannóniai IASSI névből ez magyarul is kihallható, de bizonyítékot a név gyökét adó, ÍJ (és hold) jelentésű ógörög IA, IO és IE szavak szolgáltatnak.[17] Íme egy szógyök, mely magyarul és ógörögül is íjat jelent.

A kánaáni GAZA város és Filiszteus/ Gazaeus lakóira térve, esetükben is előjön az ÍJÁSZ jelleg! Egyrészt egyezést mutat a nemzeti viselet: Lásd a Trajan-domborművek Jazyges harcosainak bőr pikkelypáncélos öltözékét, továbbá a bibliai filiszteus Góliát ruházatának leírását: „Fején rézsisak vala és pikkelyes páncélba volt öltözve”[18]

Másrészt íjász vonást hordott GAZA is, mert fennmaradt, hogy maga a város és a környék, hajdan (görögül) IO holdanya földjének hivatott.[19] Mivel IO ógörögül ÍJ és HOLD jelentésű, így itt Kánaánban a régi logikával élve, „Íj-anya” földjéről ill. népéről beszélhetünk.

Valójában épp e kánaáni GÁZA város Filiszteus-Jász lakóinak IO (ÍJ+HOLD) Istenője kapcsán jutottunk el az egyik sarkalatos kultúrtörténeti ponthoz!

Eszerint az íjészítő népek életmódjuk szerint íjászok/ jászok, eredetüket tekintve viszont „HOLDFAJÚAK” voltak. Ezért szoltak a

távol-keleti leírások a hunok holdfajúságáról![20] Az égitestektől, a női égitestektől eredeztetés hagyománya jóval korábbi a héroszi leszarmazástudat kialakulásánál. Ha pedig az Istenanyák vallásos tisztelete korban megelőzte az Atyaistenek kultuszát, akkor az anya utáni névadás, teológiailag és genealógiailag is élre utalja az íjász/Jász kultúrkört.

A mai hunutód hunzák zászlóján hold, íj, és hármashalom.

Vagyis mindhárom - kánaáni, pannoniai és hungáriai - jász néptömb is nevében foglalta az íjász jelentést. Ha most félretesszük a modern etnikai-kategóriás gondolkodást, akkor az íjászkaszt ókori fölényéből könnyű belátni, hogy ők biztosították a győzelmeket, és ők jelentették a társadalmak hatalmi ágát, erejét. Nevük e helyzet okán lett beszédes szóképpé, és így jelenthetett a hozott névváltozatok mindegyike, egyaránt Íjászt, Győztest és Erőst is.[21]

(Jesu ≈ Jozsue ≈ Ijasu)

Tovább is tágítva a kutatói horizonton, feltehetőleg az egyetemes szkíta kultúralapok okán adódnak kapcsolódó etióp adatok is. Etiópia által abból az ősi Chus országból kerülnek elő a „jász-gyanús” nyelvi maradványok, amely Chus név - Nimród révén - nem csupán krónikás ősunket jelölte, de már az ókorban szinonimája volt a Hun névnek is.[22]

Nos, az etióp királylistán domináns szerepet visz a régen IYASU/ IJASU, ma JEASSU[23] formában írt királynév.[24] Ezen Ijasu nevet korunk tudománya a jiszraelita Joshue-tól eredezteti. Joshue nevéől azonban már kimutattuk a JÁSZ/ ÍJÁSZ/ GYŐZ jelentést.

(Ijasu ≈ íjász)

Ezek után jelenthet-e magyar olvasattal íjászt az „etióp” Ijasu név?

Az egyik nyomós érv az eredet, vagyis Jozsue győztes íjász volta. A másik, Etiópia már eltűnt GEEZ őslakosságának és GEEZ ősnyelvének neve, mely ismét csak a jászok felhozott GAZ névváltozatára hajaz. Tovább szűkíti a véletlen körét, hogy e Geez nép főként az etiópai Tigré vidéken élt, és akkoriban keleten a Tigré épp úgy nyíl-nyilas (azaz íj-íjász) értelmű volt,[25] mint ahogy a Geez népnévvel rokon asszír GHEESHTA szó is.[26]

Ráadásul az etiop Geez név jelentése épp úgy „vándorló, szabad ember,” mint az ókori jász (Jazyges) nép vándor Metanasta ágának,[27] valamint az etiop feleset szónak is, melyből a filiszteusok nevét származtatták.[28] Geez = Metanasta (Jazyges) = feleset (filiszteus) = vándorló.[29]

Adott tehát egy ókori íjász harcos réteg, mely feltehetően vándorló bérkatonáskodásból élt. Őket hol saját íjász nevükön és annak már felsorolt változataival illették, máskor (megvetetté vált) vándorló életmódjukra célozva, mint Metanasta, Filiszteus, Geez később Turk[30] stb. lettek számba véve. Idáig közel-keleti és déli területeken adódó nyelvi átfedést tapasztaltunk.

Az egyetemes szkíta alapok miatt hasonló a helyzet keletebbre is. Győztes-lovag jelentése miatt a perzsa GUST-asp király neve (Dárius felmenője) szintén a bizonyítékok körébe tartozik.[31]

Íj, íj, még a Bibliában is!!!

Nos a valóság frissen kikerekedett arculata azt mondatja, hogy a széles térben használt Ijasu, Joshua, Jeshua, Jézus, Jesse, Géza, Győző, Ghazi és Gaza ősi névváltozatok összetartoznak. Alaki rokonságukon túl jelentésben is közel azonosak, és a történelmi hőskor logikájának megfelelő beszédességgel - az ókori íjász-harcosok győzelmeire utalóan - az általunk Jász formában ismert, vándorló íjász-néptömbökhöz kapcsolhatóak. Bár emlékük jócskán elhalványult, de a hajdani jász-íjászok kulturális-dominanciája okán még a Bibliában is helyet kapott és jelentőséget nyert a győztes íjász népek hatalmi szimbóluma!!!

Épp Cato „szkíta világának” idejében!!!

A vízözön által legyőzött régi, bűnös világ romjain, Isten szövetség Noéval. A köztük született (győzelmi) szövetség jelképe az Íj lett!!! (1Móz 9,13)

Bár Cato még megadta az ókori szkíta kulturális egységesség alaphangját, de mi erről már nem tudva, a mai fogalmainkban torzan adjuk vissza a régiek mondandóját. Rossz szóhasználat által kikopott a lényeg, minden félre lett értve, és az utókor tudatában a szövetség jelképeként a szivárvány nyert teret. Holott a szivárvány, csak egyik jelentéktelenebb tartalma az alkalmazott szóképnek! A héber, görög, latin nyelvű Bibliákban a kifejezésére használt héber KESET, görög TOXON

és latin ARCUS szavak ugyanis elsősorban Íjat jelentettek. Cato mellett, a régi történetírók, egyházatyák is a szkítizmus korának nevezték az özönvíztől a toronyépítésig terjedő időszakot. Később törleendő lett a történelmi szkíta (íjász) korszak, és a kultikus jelentőségű íjat, még a Bibliában is háttérbe szorította a szivárvány értelem!!![32]

(Géza ≈ Jász/ íjász)

Visszatérve a kiindulópontot jelentő Gézához, győztes íjász voltának kérdését talán véglegesíti, hogy apjának Taksonynak fennmaradt görögös Toxun névváltozata szintén Íjász értelmű.

Összefoglalva a tanulságokat, időben nincs is olyan mérhetetlenül messze az ősnyelv kora. Hiszen a vizsgált névvariánsok alaki rokonsága mellett, apró módosulatokkal mindnél előkerülnek a gyökérállapot tulajdonságai. Ősiségünket hirdető krónikáink mondandóját tehát nyelvi kapcsolataink is alátámasztják, hiszen a magyar szóváltozatok kiválóan illenek az ősi szavak csokrába. Sőt, a kultikus íj fogalmához nyelvileg is közvetlenül kötődő Jász nép, a magyarral egybeforva itt él

ma is a Kárpát-medencében.

Az már csak hab a tortán, hogy a görög íróknál az ókori Pannonia szintén lo holdanya földjének mondatott.[33] (Hiszen ugyan az a nép élt itt is, mint a Kánaánban.) Vagyis minden összevág, mert Boldogasszony anyánk alakján is holdjelleg csillog. A székeleyknél egyenesen a hold hivatott Babba Máriának.[34] Valószínűleg Szent István királyunk ezért ajánlotta fel a Kárpát-medencei jogutód Magyarországot a Mennyek Királynőjének, aki eredetileg a csillagos Éganya, az Úrnő volt. Az ő gyermeki aspektusa lehetett a Holdanya, a későbbi Kisasszony, és csak a vallásfejlődés során forrott össze, olvadt össze vele az istenszülő Szűz Mária, megörökölve elődje hold és csillag jegyeit. A két alak összevegyítése, a kereszténységnek e pogány vallási tartalmakra való ráépítése azt mondatja, hogy az elődvallás talán jóval értékesebb lehetett, mint véljük.

Vagyis ha vallási téren az Istenanyák kora megelőzte az Atyaistenekét, akkor Boldogasszony népeként mi a hagyományok tekintetében is egy szokatlanul ősi vonal töretlen képviselői vagyunk.

Szűz Mária lábai alatt a hold, körülötte a csillagok

Szűz Mária jobbán a nap, balján a Tenger Csillaga, alatta a hold és a felirat: Szép, mint a Hold

Márianosztra Szűz Máriája már csak a csillag-motívumokat tartotta meg.

Bognár Ferenc, 2018

[1] Szerűnnyei: A Persepolisi ékírás, Pest, Tud. Gyűjt. 1838. 66. old.

[2] Jászok I. Értekezés a Jászokról, mint Magyar Nyelvű népről és Nyilazókról. Tud.Gyűjt. XIII (1829) és Jászok II. Értekezés a Jászokról, mint Toxotákról, Iónokról, Pannonokról, Pelasgusokról, Paeonokról és Hellenekről. Tud.Gyűjt. XIV (1830)

[3] ...a földet az árvíz elborította, és Ság Scythiában született újra a halandó Emberi Nemzet. ... minden esetre az eredet elsősége a Scytháknak tulajdoníttatik, kik megszaporodván a világ részeire gyarmatokat küldöttek.”.....Cato Töredékek, (Horvát, Jászok II. 1830. 50. §.)

[4] Szász Béla: A húnok története – Attila nagykirály (Gede testv. 2013.) Előszavában Bakay Kornél hozza a forrásokat.

· [5] Czuczor-Fogarasi: A magyar nyelv szótára, 1862.

[6] Az előző az Aventinus Annales Boiorum-ban, az utóbbi a Révai L. szerint Annales Kamenzes-ben.

[7] A J és a G hang rokonsága folytán. Lásd Yesterday/Gestern és Jer/Gyere.

· [8] 3 a) Ógörög-Magyar Szótár: Iésous (Jészousz) = 1) Jézus, 2) Jozsua, ... b) Már a korai egyházatyák Jézus előképét látták Józsueban, nem csak nevük azonosságán, de történetük analógiái miatt is. (Biblia, Szent István Társ. 1979, Bevezetés Józsue, a Bírák, Rut, Sám. és a Királyok könyveihez, 217.o.) ... c) Továbbá: ...,„Előjön pedig gyakran az Iésus név a Sidók között Iosue-ről Fláviusnál. Nem kell Tudós Férfiak előtt okokkal és Ó-Testamentomi helekől vitatnunk azt, hogy a LXX. (70) Tolmátsok a Görög Szent Írásban Iosuet szinte így Iésusnak nevezik, sem azt, hogy az Iosue, Ieschuha, Iesse, s’ a’ t. (stb) egyet jelentenek...” Horvát István: Jászok II. (Pest 1830.) 39.§.

[9] A Jiszroél szó etimológiáját a Biblia adja meg, amikor elbeszéli Jákob pátriárka tusakodását az angyallal, aki így szólt: „Nem csak Jákob lesz ezután a te neved, hanem Izráel is, mert küzdöttél az Istennel, és az emberekkel és győzelmes maradtál.” (Zsidó Lex. izraelita címszó) A Bibliában úgy szerepel itt, hogy emberek legyőzője lesz

[10] A győztes háborút (ghaza) megvívott hadvezér arab-török kitüntető címe a GHAZI = győztes harcos, (Révai Lex.)

- [11] Gáza, filiszteus város, - neve jelentése erős, ill. héber Uzzi nevének jelentése: az én erőm. (Keresztény. Bibliai Lex) Nyilván a győztes egyben erős is volt.
- [12] S. Bizantinus: A philisteusok, Gáza városának GAZAEUS nemzete. (Jászok II. 20. §.)... Gáza lakosai Josue Könyvében a zsidó kútfők által Azzim, a görög és latin fordításban, valamint Flaviusnál Gazaeus néven hivatnak. (Jászok II. 47. §.)
- [13] Szent Biblia, (Cárolí Gáspár, Hannovia 1608) Moses I. könyve XXI.34.
- [14] Mo.-on 1681 előtt a törvényekben PHILISTAEUS, az oklevelekben pedig JAS, JASSONES névvel, de néhol váltva, vagy meg egyszerre mindkét formában így, „PHILISTAEUS azaz JASONES” szerepeltek. 1681-1751-ig a „JAZYGES azaz PHILISTEAUS” és 1751-től végleg eltűnik a Philistaeus nevezet, és marad a JAZYGES alak. Horvát István, Értekezés a Jászokról I. (Pest, 1829. 10. §. újra kiadva 2018)
- [15] Pl. A XVI századi Debretzeni Magyar Legendárium, Sault és Dávidot is a jászok ellen harcoltatja! Így írt erről Gyárfás István akadémikus:
-„Hogy az ó szövetségben felemlített philistaeusok alatt a jász nemzet értendő, igazolja ezt az is, hogy a bécsi vagy Révai Codexben, mely a legrégebb magyar biblia fordításnak XV-ik század elején készült másolata, valamint a XVI-ik század kezdetén íratott debreczeni magyar legendában a philistaeus név, a magyar szövegben, „jász”-nak van fordítva, Jelesen a Révai Codexben többek közt mondatik: - „mikoron azért kibocsátta volna pharaó az népet, nem hozá által őket Úr isten az Yazoknak földén, ki közelben vala”; -„elvesznek a jászoknak maradékai,” – „menjetek nagy Emathba, és szállotok le a jászoknak Gethébe” – „Urnak igéje ti reátok kanaán Jászoknak földö...” Gyárfás István, A jász-kunok története (Kecskemét, 1870) I.k.288.oldalán hivatkozik a Debrecz. legend. könyv. (Toldy F. 1858.) 63 s k. I.-jára
- [16] Ókori Lex. (Bp. 1902) lasii címszó,
- [17] Az ó-görög io, ión, ioi, iá, ió, iós szavak mind új jelentésűek amit Horvát István a szótári jelentések mellett, Homeros, Hesiodos, Apollonius Rhodius, Theocritus verseiből idézve is hoz.. (Jászok II. 24. §.)... Az Ión (Iwn) népnév pedig az io + on képzőből áll, ami összeolvasva a két O-ból hosszú Ó, (Ómega) lesz, így jön ki az Ión. (Jászok II. 25. §.) ...
- [18] Sámuel I. 17.5. Szent Biblia, (Magyar Biblia-Tanács, Bp. 1992)
- [19] Stephanus Bizantinus:Beszéli nekik, hogy a Gázától Aegyptusik fekvő tenger is Ionium Tengernek hivatik: mert Gázának volt Ione neve is. Gáza, Phoenitzia városa, most Phalesztináé, a syrusok Azának hívják, hivatott Iónénak is, Ió-tól, aki oda hajózott, ott maradt. (H.I. Jászok II. 47. §.)
- [20] A görög Io (hold) és a kínai Jueh (hold) egy jelentésű. A kínaiak holdfajúaknak nevezték (juehti vagy juecsi) azokat a húnokat, akik Kína határvidékéről Perzsia határvidékére költöztek. (Dr. Blaskovich Lajos: Őshaza és Körösi Csoma S. célja, Stádium, 1942. 130. old.)
- [21] Ez szóképi tulajdonság. Ezért a latin Vacuus szó jelentése is többes,: üres, mentes valamitől, (tehát) szabad.
- [22] Örmény történetíróknál, lásd. Szongott Kristóf, A magyarok eredete és őslaka, 1906. 15. old.
- [23] A Révai Lex 1911-ben kiadott 1. kötete Abesszin címszavában közli a modern Jeasszu formát.
- [24] XIII. sz.-i etiop Kebra Nagaszt kéziratban Ijasu/ Iyasu
- [25] Tigris = Diglat = (arab) SATT = nyíl. Lásd Dr. Kaulen Ferenc: Asszýria és Babýlonia (1891) 8.o. és az Ókori Lex.
- [26] Benjamin Daniali: Asszýr idők c honlapján, az asszýr életfárról szóló oldalon.
<http://www.assyriatimes.com/assyrian/knowledge/the-fascinating-balanced-sacred-assyrian-tree-of-life/3426>
- [27] Lásd Révai Lexikon: Etióp nyelv címszó:A hajdani Axumi birodalomban virágzott, és a vele élő népnek és a nyelvnek neve geez. Axum címszó: Axum környéke a Tigré vidék. Tigris: a folyóról szóló szócikkből derül ki, hogy az asszírok Diglat szavát a perzsák Tiglat ill. Tigré formában használták, és mind nyilast jelentett!
- [28] Lex. Aethiopico-Latinum (1699. Francofurt) : a Philistaeusok az Aethiopiai Szent Írásban FELESET'EEME, Philistaea pedig FELESET'EEME néven jön elő. FELESATE = MIGRATIO, EMIGRATIO,...FELESATA = EXILIUM, ezekből jött a feleset'eeme, valamint a felesé'eme. .. a Sidónak nem lévén F betűje, neki a Falasa, vagy Felesata szovat P, vagy PH betűvel kellett kimondani. Így lett a Palasa vagy Phalasa Sidó név, melyet a felebbi Írók emlegetének,” Horvát I. Rajzolatok 1.36 §.:

[29] Itt van még KANDAKE, etiop királynő nevének egybeesése a későbbi jászkunok KÁN/ KENDE főméltóságú címével.

[30] (arab)THARAKA = (semita)TARECH, TIRUCH = keleti TARAK-TEREK- és TARASZ-TERESZ = vándor, kivándorló, kiköltöző. (Horvát, Jászok I. 54. §)

[31] A perzsa Hystaspes, óbactriai nyelven Vistáspa, új-perzsa mondákban Gustasp név jelentése az Ókori Lexikonban Csatalovas, az alábbi német forrásban pedig Győztes-lovag. Szerűnyei: A Persepolisi ékírás, (Tud. Gyűjt. Pest, 1838 Trattner) 69. old. 10 lábjegyzetében hivatkozik Wahl allgem. Geschichteder morgenlandischen sprachen und literatur (Leipzig, 1784.) 268. old. Ctesias Persicorum-ából való idézet fordítására.

[32] A szövetség tárgya, hogy nem lesz többé vízözön. Jele a szivárvány. (A szivárvány héber, görög és latin szavai, mind íjat és ívet is jelentenek.) kaldibiblia.net/1moz/jegyzet2.htm: Mózes I.k. kom. ... Szivárvány, A 1Móz 9,13-ban használt szó (keset) nem egyszerűen csak ívet jelent, azonos az íjjal, ezért sokan úgy tekintik ezt a jelképet, hogy Isten, aki a viharban ellenségként lőtt az emberre, most féltre teszi íját - ez a szivárvány. (Keresztyén Bibliai Lex.)

[33] S. Bysantinus történetíró említette az alsó-pannoniai Moursa-ról, (Eszék) hogy Iónia városa és Adriánus császár építtette. (Horvát, Jászok II. 30. §.)

[34] Daczó Árpád: A gyimesi Babba Mária, Kriterion, Bukarest, 1980. 231-239.old.